

KOALITIONSGRUNDLAGET

Koalitionsgrundlag mellem Sambandspartiet, Folkeflokken og Socialdemokratiet

Globalisering, økonomisk uafhængighed og solidaritet

Globalisering, økonomisk uafhængighed og solidaritet er nøgleord i det nye koalitionsgrundlag under ABC-koalitionen.

Sambandspartiet, Folkeflokken og Socialdemokratiet er enige om at danne politisk koalition i Lagtinget og at danne landsstyre.

Koalitionen har sat sig for at skabe stabile forhold i samfundet og at føre en aktiv, økonomisk uafhængig og solidarisk politik.

Færøerne skal i henhold til egne kulturelle, erhvervsmæssige og geografiske forudsætninger blive en del af det internationale samfund, som tiltrækker mennesker og investeringer.

Globaliserings- og udenrigsanliggender

Internationale aktiviteter

For at forøge økonomien og dermed sikre velfærden, skal der fokuseres på at føre en aktiv udenrigspolitik og en international handelspolitik.

Bestræbelserne på at forøge og udvikle vores muligheder internationalt fortsættes ved at knytte forbindelser, tilvejebringelse af den bedste markedsadgang og indgåelse af frihandels- og samarbejdsaftaler. Repræsentationen i bilaterale organisationer skal styrkes.

Det har stor betydning, at vi får oparbejdet tilfredsstillende erfaringer på det udenrigspolitiske område. Derfor skal den færøske repræsentation i forhold til omverdenen fortsat styrkes i samarbejde med andre for at nå målsætningen om forøgede erhvervs muligheder og hermed den økonomisk vækst.

Landsstyreområdet for udenrigsanliggender indgår samarbejdsaftale med Danmark og andre nordiske lande om brug af deres ambassader rundt om i verden. Mulighederne bliver udnyttet for at uddanne færing på disse ambassader.

En repræsentation bliver etableret i Moskva for at tilgodese vore handelsmæssige interesser i Rusland.

Vi skal fremdeles blive mere aktive i udviklingssamarbejdet.

Færøerne skal have selvstændigt medlemskab i Nordisk Råd.

Ny Europapolitik

Ny Europapolitik skal udarbejdes. Formålet skal være, at Færøerne og Europa nærmer sig hinanden i et nyt og tættere samarbejde.

To undersøgelses- og analysearbejder skal færdiggøres hurtigst muligt:

De igangværende forberedelser for at undersøge mulighederne for EFTA-medlemskab forventes færdig indenfor et halvt år.

Færøerne skal deltage i det europæiske samarbejde vedrørende de fire friheder – varer, tjenester, kapital og arbejdskraft. Den nye samarbejdsform skal også tage højde for fremtidens behov indenfor skole og uddannelse, forskning, kultur, sundhedspleje, folkesundhed og andet. Færøerne skal blive en del af de europæiske luftfartaftaler.

Koalitionen vil vide og ikke gisne om mulighederne for en tættere tilknytning til EU. Derfor skal en hurtigt arbejdende ekspertgruppe nedsættes for at analysere alle muligheder for tilknytning til EU, herunder også hvilke betingelser der er for EU-medlemskab.

Med grundlag i redegørelsen skal det politisk behandles, hvordan det videre forløb skal være.

Udviklingssamarbejde

I erkendelse af, at vi har pligt til at udvise solidaritet med omverdenen, udbygges og udvikles udviklingssamarbejdet fortsat.

Finans- og økonomianliggender

Brydningerne i den internationale og nationale økonomi kan resultere i faldende indtægter til landskassen. Koalitionen arbejder derfor frem imod at opnå overskud på finansloven ved at føre en forsigtig økonomi- og finanspolitik, bremse svingningerne i økonomien og udvide indtægtsgrundlaget.

Målsætningen er at få en stærk og uafhængig økonomi.

Derfor bliver disse foranstaltninger iværksat:

- Langsigtede økonomiske planer bliver lagt for drift og investeringer.
- Landets bevillingssystem bliver revideret.
- Arbejdet med finansloven bliver organiseret med grundlag i en årlig debat om landsstyrets politiske/økonomiske prioriteringer.
- En fond etableres til eventuelle olieindtægter og indtægter fra privatiseringer. Reglerne om indbetaling og udbetaling skal defineres.
- Der skal årligt indgås aftaler med kommunerne og kommunale samarbejdsområder om en bindende økonomisk ramme for drift og investeringer.
- Der arbejdes med at udarbejde et kommunalt udligningssystem.
- Særordninger i skattesystemet bliver evalueret under hensyn til, om de er gavnlige for økonomien.

- Progressiviteten i skattesystemet bevares.
- Der indføres skattestop på lønindtægter. Den vedtagne ændring i skatteskalaen pr. 1. januar skal dog bevares, og skattelettelse indføres ved at afskaffe sygekassekontingentet.
- Momsrefusionen i forbindelse med boligbyggeri bliver omlagt, så der ansøges til energibesparende foranstaltninger i forbindelse med lejligheds- og parcelhusbyggeri.
- Rentetilskuddet bliver evalueret. En maksimumsgrænse for tilskud skal fastsættes for hvert matrikelnummer, tilskuddet skal reduceres for nye lån og det skal undersøges, hvorledes tilskuddet til eksisterende lån gradvist kan reduceres. Rentetilskud skal gøres betinget af, at låntageren betaler afdrag på lånet og tilskuddet begrænses til et bestemt åremål.
- Der udarbejdes lovgivning om en ny pensionsordning.
- For at sikre at landskassens finanser bliver brugt mest forsvarligt, skal den offentlige drift evalueres således: 2009: Sociale anliggender, 2010: Undervisnings- og kulturanliggender, 2011: Erhvervs- og ressourceanliggender.

Koalitionen er desuden enig om at implementere disse velfærdspolitiske initiativer på finansområdet:

- Børnefradraget skal forhøjes.
- Sygekassekontingentet afskaffes. Et særskilt indkrævningssystem bliver udarbejdet for folk, som arbejder under DIS, FAS¹ og andre lignende ordninger.

Samfundsmæssige investeringer

Økonomiens fundament er produktionsværdierne i landet. Den politiske målsætning med finans- og økonomipolitikken er at give alle borgere ens muligheder, at udvikle velfærd hos færingerne, at samfundet sikres et fast fundament for udvikling og økonomisk uafhængighed, at der er tæt overensstemmelse mellem privat og offentlig foretagsomhed og investeringer, og at konkurrenceevnen sikres for erhvervslivet.

Med grundlag i den nuværende økonomiske situation er det nødvendigt, at det offentlige foretaget investeringer, der kan bidrage til at sætte aktiviteter i gang rundt om i landet.

De fem største investeringer for samfundet er følgende:

- Landssygehuset: Udbygningen og ombygningen af Landssygehuset fortsættes.
- Skolecenteret i Marknagili: For at arbejdet på skolebygningen kan påbegyndes hurtigst muligt skal der udarbejdes et endeligt byggeriprojekt foruden en vurdering af udgifter og finansieringsmåde.
- Lufthavnsforholdene: Planen om at forlænge landingsbanen skal udføres, og desuden skal undersøgelserne vedrørende en alternativ lufthavn fortsættes.
- Sandøtunnellen: Der skal arbejdes videre med projektet om en fast forbindelse under Skopunarfjord, herunder at komme med forslag til finansiering. Når betalingen af Nordøtunnellen er gennemført næste år, bliver et tilsvarende beløb årligt overført til Sandøtunnellen, og arbejdet sættes i gang i 2011.
- Skålefjordtunnellen: Forhandlinger med det private selskab om projektering af Skålefjordtunnellen påbegyndes.

---

¹ FAS er Færøernes Internationale Skibsregister

Forfatningsmæssige anliggender

Forfatning

Arbejdet med forfatningen fortsættes i § 25-kommissionen med repræsentanter for alle partier i Lagtinget.

Overtagelser

Formålet med alle overtagelser er at overtage lovgivningsmagten på områder, hvor der er et ønske om, at lovgivningen fungerer i overensstemmelse med den politiske vilje herhjemme. Derfor bliver disse sagsområder overtaget:

- Luftfart og administration af luftrummet
- Den industrielle ejendomsret – patent o.a.
- Formueret
- Udlændingeområdet
- Ophavsret
- Advokatvirksomhed
- Søret, lods, opmærkning og fyrvæsen
- Strafferet
- Person-, familie- og arveret

Forberedelser iværksættes for at etablere den færøske vejrtjeneste.

Statens tilskud

I erkendelse af vigtigheden for vores samfund at vokse økonomisk uafhængigt, er der enighed blandt partierne om, at statens tilskud skal reduceres med 15 procent af den reelle indtægtsstigning i landskassen af skatter og afgifter baseret på den gennemsnitlige vækst de seneste 5 år. Ordningen skal gælde fra og med finansloven for 2010.

Udlændingeområdet

Udlændingeområdet skal overtages. Der skal formuleres en politik, hvis formål er, at udlændinge skal få fyldestgørende information om deres rettigheder og pligter.

Kvalitet i lovgivningen

Der lægges vægt på at forbedre kvaliteten i vores lovgivning, især under hensyntagen til borgerens retssikkerhed, og at lovgivningen bliver ajourført og moderniseret.

Retssikkerhed

Koalitionen vil styrke retsstillingen og retssikkerheden hos forskellige samfundsgrupper, hvor lovgivningen ikke giver den nødvendige tryghed, idet den hverken er ajourført eller opgraderet med nødvendige lovbestemmelser.

- For de udviklingshæmmede skal den såkaldte værgemålslov og tilhørende bestemmelser i straffeloven ajourføres hurtigst muligt, foruden at overskuelige instrukser skal udarbejdes for aktiviteterne på institutioner og kollektiver.
- Den nye psykiatrilov skal vedtages og implementeres hurtigst muligt.
- Handikappedes rettigheder skal fastsættes i en særskilt lov, foruden at FN-konventionen om handikappede skal sættes i kraft for Færøernes vedkommende.
- De ældres rettigheder skal fastsættes i en særskilt lov.
- Forbrugeres rettigheder skal styrkes gennem lovændringer og nye lovbestemmelser.

Fiskeri- og ressourceanliggender

Bæredygtig fiskeindustri

Alle ressourcerhverv skal være biologisk, økonomisk og miljømæssigt bæredygtige og yde det størst mulige økonomiske afkast.

Fiskedagesystemet fastholdes. Der arbejdes videre med at gøre nødvendige tilpasninger i systemet.

Der arbejdes videre med at sikre, at den biologiske rådgivning er baseret på et så nøjagtigt grundlag som muligt. Område- og gydefredningerne bibeholdes og evalueres kontinuerligt med hensyn til beskyttelse af hovedfiskebestandene.

Målsætningen er at udnytte alle ressourcer, således at dele af den fangede fisk bliver tilvirket og formålstjenlig i produktionen.

Det har stor betydning at udvikle samarbejdet og forståelsen mellem erhvervet og den faglige ekspertise.

Revision af fiskerirettigheder

Det skal lægges til rette for, at der bliver fuld gennemsigtighed med fiskerirettigheder, således at brugspligten følger brugsrettigheden til fiskeriressourcerne.

Der nedsættes en strukturkommission, som skal komme med anbefalinger til den politiske myndighed om den ordning, som skal træde i kraft i 2018, på hvilket tidspunkt alle fiskelicenser falder tilbage til det offentlige i henhold til lagtingsvedtægten. Kommissionen skal også behandle spørgsmålet om den udenlandske kapital i fiskerierhvervet og spørgsmålet om brugspligt og omsættelighed af fiskedage. Arbejdet skal være færdigt senest til Olaj 2010.

Målsætningen er at gøre ordningen for fiskeri med mindre fartøjer mere simpel. Forsøgsfangst af uudnyttede fiskearter skal udvikles. Fiskeritilsynet intensiveres.

Forbedrede fangstmuligheder

En udviklingsplan bliver udarbejdet for fangstmulighederne udenfor færøsk søterritorium.

Værdiforøgelse

Fiskeressourcerne skal i størst muligt omfang værdiforøges på færøsk område. Bearbejdningen skal udføres på en sådan måde, at man får mest muligt for varen.

Transportomkostningerne af råvarer skal i mindst mulig omfang hæmme konkurrenceevnen for erhvervet ude i regionerne.

Sikkerhed til søs

Skibstilsynet skal prioriteres under hensyn til internationalt samarbejde og ajourføring af lovgivningen. Der skal findes en løsning på problemerne med lokaler til Sikkerhedscentret.

Landbrug

Landbrugslovgivningen skal evalueres og nødvendige ændringer gennemføres.

Opdrætserhvervet

Opdrætserhvervet skal være fundamentet under videre udvikling af kvalitetsvarer, som genererer indtægter i international konkurrence. Sandø skal være base for stamfisk.

Kulbrinter

Ud fra det arbejde, som allerede er udført på soklen, og de muligheder der er for at finde kulbrinter, er det vigtigt med kontinuerlig eftersøgningsvirksomhed.

Erhvervspolitik

Erhvervslivet er grundlaget for velfærden, og det er nødvendigt at sikre en kontinuerlig udvikling i tæt samarbejde med erhvervslivet.

Derfor skal erhvervspolitikken have til formål at sikre et varieret indtægtsgrundlag, at bane vejen for bedre markedsadgang og sikre stabile og pålidelige forhold. Alle ressourceerhverv skal være biologisk, økonomisk og miljømæssigt bæredygtige.

Moderne luft- og søtransport er en forudsætning for gode erhvervsmuligheder.

Det er en målsætning at skabe erhvervsmæssig vækst gennem bl.a.:

- Forskning og udvikling, f.eks. inden for informationsteknologi, gen- og bioteknologi.
- Iværksættertiltag.
- Kompetenceudvikling af arbejdskraften.
- Bedre markedsadgang.
- Udenlandske investeringer.
- Konkurrencedygtig FAS-ordning
- Intensiveret erhvervsforskning.

Eksportfremmende tiltag

Arbejdet med at markedsføre Færøerne i eksport- og turistøjemed fortsættes, således at vi får en tydelig konkurrenceidentitet. Ordningen vedrørende dette arbejde revideres.

Turisme

En overordnet plan for udvikling og markedsføring af Færøerne og turistindustrien udarbejdes, så den kan udgøre et erhvervsmæssigt bidrag over hele landet.

En vækstaftale skal indgås for at styrke turistindustrien. Aftaler skal indgås om, hvilke opgaver den enkelte aktør skal tage sig af.

Kultureksport

Nye eksportmuligheder indenfor bl.a. tekniske initiativer, musik og kunst skal støttes. Desuden skal idræt og kunst bruges i markedsføringen af andre erhvervsgrøner.

Privatisering

Privatiseringsprocessen fortsætter. Privatiseringer kan iværksættes, forudsat at de er til gavn for samfundet og den erhvervsmæssige struktur. Gevinster fra privatiseringer skal anvendes til konsolidering og placeres i en fond.

Udlicitering

Offentlige tjenester – dog ikke tjenester, som omfatter basistjenesterne på velfærdsområdet – kan udliciteres til private selskaber for så vidt angår driften, hvor det giver økonomiske og servicemæssige fordele.

Forbrugeranliggender

For at sikre borgernes rettigheder vedtages en ny købelov, en lov om køb af fast ejendom og en lov om mæglervirksomhed.

Trafiksikkerhed

Arbejdet med at skabe sikre trafikforhold fortsætter. Forberedelser til en glatførebane iværksættes. Der lægges vægt på at reducere antallet af færdselsulykker og målsætningen er, at ingen skal dø i trafikken.

Arbejdsmarkedsanliggender

Barselsordningen

Barselsordningen skal fortsat forbedres for forældre og gøres mere fleksibel. Målsætningen er, at barselorloven forlænges op til et år.

Pensionsforhold

Arbejdsmarkedets pensionsfond skal styrkes, således at udbetalingen fra den solidariske pensionsfond kan forhøjes væsentligt. En ny pensionsordning, som bygger på den enkeltes opsparing og på livrentebegrebet, skal iværksættes.

Mægling

En ny lov om mægling på arbejdsmarkedet skal udarbejdes.

Ligestilling

Ligestilling tilstræbes på arbejdsmarkedet, i politik og i samfundet i øvrigt.

Arbejdsløshedsordningen

ALS-ordningen (*arbejdsløshedsstøtteordningen*) skal revurderes for så vidt angår udbetalingen, bl.a. under hensyn til søfarende og kompetencegivende uddannelser til ufaglærte.

Udenlandsk arbejdskraft

Et mere fleksibelt arbejdsmarked bliver organiseret, hvor erhvervslivet, efter behov, får adgang til udenlandsk arbejdskraft. Lovgivningen på området bliver overtaget og organiseret således, at den på bedst mulig måde tjener arbejdsmarkedet.

Uddannelse

Fundamentet under et velfungerende samfund er et godt uddannelsessystem, og derfor bliver der lagt enorm stor vægt på uddannelse, lige fra børnehaven til videregående uddannelse.

Det pædagogiske område og folkeskolen

Nye rammelove bliver lavet for pædagog- og læreruddannelserne og der laves forberedelser til uddannelse for pædagogmedhjælpere.

Et center for efteruddannelse skal etableres på lærerseminariet, hvor der også skal være muligt at uddanne lærere til undervisning af børn med særligt behov, som f.eks. ordblindhed og autisme.

Overgangen fra børnehave til skole skal styrkes med formelt samarbejde mellem børnehave og folkeskole, og konkrete udviklingsplaner skal laves til elever med særlige behov.

Der arbejdes for at styrke opstartsuddannelsen med bl.a. udviklingsplaner og to-lærer ordning i 1. klasse.

Vedtagne lovændringer på folkeskoleområdet skal målrettet implementeres gennem bl.a. udarbejdelse af fælles læreplaner for hele landet, ajourføring og styrkelse af evalueringen, oprettelse af undervisningstilbud til adfærdsvanskelige elever og fortsat pædagogisk forskning.

Årsværket i folkeskolen bliver evalueret og nødvendige justeringer gennemført.

Der skal etableres et bedre samarbejde mellem folkeskolen og gymnasiale skoler, og der skal arbejdes frem imod en organisering af 10. klasse i større enheder, eventuelt i samarbejde med erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser.

Der arbejdes videre med planerne om en efterskole.

IT i folkeskolen skal være en naturlig del af pædagogikken og en selvfølgelig del af læreruddannelsen. Der skal lægges vægt på at tilvejebringe undervisningsmateriale på færøsk.

Specialpædagogik

Arbejdet med at omforme og samkøre det specialpædagogiske område fortsættes med det formål at give borgerne en bedre tjeneste; et center for analyse skal etableres i samarbejde mellem landsstyreområdet for kulturanliggender og landsstyreområdet for social- og sundhedsanliggender.

Fokus skal sættes på ordblindes og de døves forhold.

Gymnasiale uddannelser

De gymnasiale uddannelser skal ajourføres og udvikles i henhold til betænkningen fra 2007.

Erhvervsuddannelserne, herunder fødevare-, kokke- og serviceuddannelserne skal ajourføres og udvikles.

Kompetencegivende voksenuddannelser skal etableres rundt i landet.

Videregående studier

Udviklingen af Fróðskaparsetur Føroya (*det færøske universitet*) fortsætter, således at universitetet får bedre lokaler, undervisnings- og forskningsforhold samt flere studietilbud. Der skal også være mulighed for fjernundervisning.

Nye studier skal udvikles på højt niveau, eksempelvis indenfor seafood-management.

Vinnuháskúlin (*den maritime skole*) skal udvikles til også at kunne udbyde uddannelser på bachelor-niveau.

Et udvalg nedsættes for at undersøge mulighederne for at lægge alle de maritime uddannelser sammen på samme sted.

Forskning og EU-samarbejde

Forskning, udvikling og innovation skal sikres optimale betingelser, og Forskningsfonden styrkes. EU-forsknings-samarbejdet skal styrkes.

Uddannelsesstøtte

Uddannelsesstøtteordningerne bliver ajourført. Der skal undersøges, hvorledes en studiestøtteordning kan etableres til fordel for elever under fjernundervisning.

Kultur

Der skal føres en aktiv kulturpolitik, og målsætningerne i Vision 2015 ”Mål og veje” skal trin for trin sættes i værk. Kulturfonden skal styrkes, og oversættelser og musik prioriteres.

Forberedelser til et nationalteater iværksættes.

Foranstaltninger til udvikling og betryggelse af kulturarven skal sættes i gang. I denne forbindelse skal problemerne med lokaler til museerne løses.

Foranstaltninger iværksættes for at værne om vores kulturhistoriske arv såsom båndet materiale, færøske husdyr, krigsminder og hvalfangststationer.

Kringvarpið² og transmissionsnettet

Finansieringen af Kringvarpið skal ajourføres.

Public-service aftale skal omgående indgås med Kringvarpið.

Døvefortolkningen skal styrkes.

Ungdoms- og idrætsanliggender

Et udvalg nedsættes at udvikle en ungdoms- og idrætspolitik.

Det er en målsætning at yde støtte til færøsk medlemskab i internationale idrætsforbund samt deltagelse i internationale konkurrencer.

Færøerne bør være synligt i internationalt idrætssamarbejde, tage ansvar og være vært for internationale begivenheder.

Fritidsorganisationer skal ydes støtte i forbindelse med internationale aktiviteter.

Eliteidræt og eliteidrætsudøvere skal støttes.

---

² Færøernes Tv og Radio

Færøsk sprog skal styrkes

Koalitionen skal i størst muligt omfang følge henstillingerne fra sprogudvalget.

Færøsk sprog skal installeres i mobiltelefoner og computere.

Der skal ydes støtte til produktion af multimediemateriale (spil, videofilm m.m.) til børn.

Folkekirken

Udarbejdelsen af færøsk lovgivning fortsætter i samarbejde med alle parter indenfor Folkekirken.

Sociale anliggender

Velfærd og trivsel for alle samfundsgrupper er en afgørende forudsætning for et godt samfund i kontinuerlig udvikling. Vi skal skabe bedre vilkår, således at vi på Færøerne fortsat kan have et højt fødselstal, at folket trives og ikke udvandrer og at personer bosat i udlandet kommer hjem igen ved bl.a. at forbedre vilkårene for unge familier og forsørgere i øvrigt, skabe bedre boligforhold samt forbedre mulighederne for samspil mellem familie- og arbejdsliv. Vilkårene for adoption skal også forbedres.

Sociologisk forskning

Det socialpolitiske vidensgrundlag skal styrkes ved at sætte skub i den sociologiske forskning, med bl.a. ph.d.-projekter indenfor socialvæsenet.

Ny social lovgivning

De sociale ordninger skal udformes således, at folk i størst muligt omfang kan være aktive i samfundet. Ny færøsk forsorgslov skal udarbejdes for at sikre vilkårene for folk med begrænsede forsørgelsesmuligheder og for retarderede. Der skal også fastsættes en minimumsgrænse for oprettelse af et livsophold. Arbejdet skal være færdigt i 2011.

Adgang for folk med begrænsede muligheder

Rettigheder hos folk med begrænsede muligheder skal sikres gennem lovgivning. Folk med begrænsede muligheder skal i et nyt byggeregulativ sikres lettere adgang til offentlige så vel som private bygninger.

Rummeligt arbejdsmarked

Arbejdsmarkedet skal gøres mere rummeligt gennem forbedrede ordninger om bl.a. beskyttede stillinger og efteruddannelse, så folk med begrænsede kompetencer sikres nemmere muligheder for at være aktive på arbejdsmarkedet og i samfundet generelt. Den offentlige ansættelses- og personalepolitik skal bidrage hertil på samme måde som offentlige arbejdspladser over en vis størrelse skal forpligte sig til at ansætte folk i beskyttede stillinger.

Børne- og ungdomsrettigheder

Der skal etableres et børne- og ungdomsnævn med repræsentation fra foreninger og fagfolk. Loven om børneværn skal ajourføres. Mulige fordele skal bl.a. belyses gennem koordinering af hele børneværnsområdet under en fælles kommunal myndighed.

Der skal skabes muligheder for, at børn med store psykiske eller fysiske handicap og børn med adfærds- eller tilknytningsproblemer i mindst muligt omfang sendes udenlands, men hellere modtager tilfredsstillende udviklingstilbud på Færøerne.

Boliger til personer med særligt behov

Der skal udarbejdes en investeringsplan for nybyggeri og modernisering af boliger til folk med særligt behov, det være sig udviklingshæmmede, psykisk syge eller børn og unge med særligt omsorgsbehov.

Ældreplejen

I ældreplejen skal byggeri af plejehjem og kollektiver fortsat støttes, således at behovet for pladser til plejekrævende mennesker bliver imødekommen i koalitionsperioden. En ny ældrelov skal udarbejdes for at sikre de ældres rettigheder og tjenester. Personalekapaciteten og trivselen indenfor ældreplejen skal styrkes.

Pensionsanliggender

Lovgivning om sociale pensioner og den solidariske pensionsfond skal revideres, således at pensionerne kan forbedres. Der skal laves ændringer i folkepensionen i henhold til anbefalingerne fra pensionsgruppen. Der skal bl.a. laves ændringer i sammensætningen for så vidt angår grundbeløb og tilskud og modregningen af anden indtægt skal reduceres.

Boligplan

ABC-koalitionens boligpolitiske plan skal sættes i værk. Dette omfatter lov om andelsboliger med tilhørende ændringer i momsloven og lov om rentetilskud, lejeloven med tilhørende ændringer i beskatning af lejeindtægter foruden omorganisering af Boliglånefonden.

Sundhedsanliggender

I sundhedsvæsenet skal de forebyggende, behandlende og plejende sundhedstjenester bl.a. styrkes gennem strukturelle ændringer og koordinering.

Kvalitetsudvikling af sygehusvæsenet

Som hovedinstitution i sundhedsvæsenet skal sygehusvæsenet kvalitetsudvikles og moderniseres i henhold til anbefalingerne i betænkningen om et fremtidigt sygehusvæsen. Overordnet skal dette medføre, at:

- Patienter får en bedre tjeneste, patientrepræsentanter ansættes, behandlingsplaner udarbejdes for de primære sygdomsområder og ventetiderne forkortes gradvist til to måneder.
- Strategiske udviklingsplaner udarbejdes for sundhedspersonale, hvor der lægges større vægt på efteruddannelse og kontinuerlig kompetenceudvikling.
- Sygehusene skal koordineres så de bedre kan fungere som en enhed gennem overordnet ledelse samt organisering af tværgående funktioner mellem sygehusene.
- Sygehusvæsenet skal tilknyttes et godkendt kvalitetsstyringssystem for at sikre, at målsætningen til kvalitet og sikkerhed bliver indfriet og kontinuerligt evalueret.
- Faste procedurer skal organiseres for kommunikation og samarbejde mellem sygehusene, kommunelæger og Nærverkið (*hjemmeplejen m.m.*) angående den enkelte patient.
- Samarbejdet med udenlandske sygehuse skal udvides. Reglerne om visitation til behandling udenlands skal ajourføres.
- Modernisering af Landssygehuset skal fortsætte i henhold til langtidspanen. En arbejdsgruppe skal nedsættes angående sygehuset i Klaksvik for at udfærdige en indstilling om modernisering.
- Arbejdet med at implementere det digitale journal- og sundhedssystem for sygehusene og kommunelægerne skal færdiggøres i 2009.

- Økonomistyringen og udnyttelse af ressourcerne skal effektiviseres i henhold til den såkaldte budgetanalyse af sygehusene.

Genoptræning

Genoptræning skal organiseres i hele landet som en særlig enhed under Nærverkiød i henhold til betænkning om genoptræning for folk med begrænsede kompetencer. Centre for genoptræning skal organiseres på sygehusene i Klaksvig og Suderø.

Børnetjenesten

Børnetjenesten skal styrkes så den bliver bedre til at udføre de voksende opgaver i henhold til lov om forebyggende sundhedstjenester for børn og unge.

Kommunelægeordning

Kommunelægeordningen skal revideres og styrkes, herunder også den kommunale lægevagt.

Folkesundhedsplanen

Ifølge planen for folkesundhed skal Folkesundhedsnævnet styrkes for at kunne organisere denne opgave. Tilbud om forebyggende sundhedsundersøgelser skal tilbydes midaldrende mennesker. Der tilskyndes til sundhedsfremmende tiltag, som bidrager til øget fysisk aktivitet og sund kost, samt forebyggende tiltag mod alkohol- og stofmisbrug.

Sundhedsfaglig forskning

Den sundhedsfaglige forskning skal intensiveres, både med hensyn til genforskning og ved at skabe bedre muligheder for ph.d.-forskningsprojekter indenfor sundhedsvæsenet.

Forebyggende tiltag mod kræft

Baseret på konklusionerne fra arbejdet med helhedsplanen angående kræft iværksættes forebyggende undersøgelser.

Sygekasseordningen

Sygekasseordningen skal moderniseres og sygekassekontingentet afskaffes.

Patienthotel

Forholdene for patienter, som bliver sendt til København til behandling, skal forbedres.

Infrastruktur og kommunikationsanligger

Landsstyret har pligt til at sikre en tilfredsstillende trafikforbindelser i hele landet. En veludbygget og velfungerende infrastruktur har meget stor betydning for trivslen i yderområderne, landet og erhvervslivet som helhed.

Langsigtet plan for infrastruktur

Planen for infrastruktur 2008-2020 behandles politisk, og investeringer bliver prioriteret baseret på denne. Langsigtede investeringsrammer og en landsomfattende udbygningsplan vedrørende den fremtidige infrastruktur formuleres og vedtages.

Der arbejdes med at finde en metode til finansiering af den totale infrastruktur, således at alle borgere i landet bliver ligestillet i forhold til transportomkostningerne.

Adgangsforholdene til de små øer skal forbedres.

Fysisk handicappede i trafikken

Med henvisning til FN-konventionen for handicappede, skal forholdene for de fysisk handicappede i trafikken forbedres.

Kommunale anliggender og regional udvikling

Regional udvikling og udvikling af yderområderne

Som et element i en målrettet regionspolitik bliver nye offentlige institutioner placeret rundt om i regionerne, hvor dette med fordel lader sig praktisere.

En endelig løsning skal findes for så vidt angår energibehovet i yderområderne. Målsætningen er at knytte erfaringer med vedvarende energi til denne løsning.

Med grundlag i Vision 2015-planen og betænkningen om politik for yderområderne og regionsudvikling udarbejdes der en plan for implementering af anbefalingerne. En udviklingsplan skal udarbejdes for hver enkelt ø.

Kommunalreform

Koalitionen iværksætter en kommunalreform under henvisning til det vedtagne antal kommunale enheder. Reformen skal sættes i kraft 1. januar 2011. Indholdet i reformen er økonomisk udligning, bloktilskud og overførsel af ansvarsområder fra land til kommuner.

En kommission, som skal være færdig til Olai 2009, skal forberede:

- Udligning
- Bloktilskud
- Definition af ansvarsområder, som f.eks. ældreområdet, vejnettet og andre opgaver, som kan overføres til kommunerne at administrere

Ændringerne i den kommunale struktur skal give alle områder i landet mulighed for at udvikles i balance.

Miljø, energi og naturbeskyttelse

Vi bør tage ansvar for naturressourcerne og miljø. En målrettet plan skal lægges for at reducere luftforureningen, hvis formål er at imødekomme internationale krav om reduktion af klimagasser. Der tænkes især på Kyoto og om den aftale, som bliver udarbejdet i København i 2009.

Ren energiøkonomi

Målsætningen er at bevæge Færøerne i retning af en ren energiøkonomi. Målrettede tiltag initieres for at gøre dette muligt. Alt offentligt byggeri bør gå forrest med ren energi.

Energinævn

Et energinævn bliver oprettet for at rådgive og oplyse borgere og industri om energibesparende og miljøvenligt byggeri. Krav bliver stillet til isolering, og der arbejdes for, at industrien på land og den maritime industri overholder internationale standarder for energiforbrug.

Vedvarende energikilder

Vedvarende energikilder skal udvikles, såsom tidevandsenergi, vindenergi, solenergi, vandenergi og jordvarme. Den overordnede energipolitik bør være en landspolitisk opgave.

Agenda 21

For at styrke samarbejdet mellem land og kommuner på miljø- og klimaområdet bliver Agenda 21 projektet styrket.

Naturbeskyttelse

En ny naturbeskyttelseslov bliver vedtaget, den fysiske planlægning udarbejdes, og en plan for arealanvendelse formuleres, som tager højde for fortsat udbygning af landet foruden naturbeskyttelse og beskyttelse af den historiske kulturarv.

Koordinerende beredskabsledelse

En ny beredskabslov skal udarbejdes. Beredskabsmyndigheden skal organiseres entydigt, således at den koordinerende beredskabsledelse samles på et sted, og ansvarsområderne og beslutningskompetencen er klart defineret.

Miljøafgifter

Miljø- og afgiftspolitikken skal knyttes sammen for at nå de overordnede målsætninger indenfor klima og miljø, som vi påtager os. Straffen for forurening til lands og til søs skal skærpes, foruden at foranstaltninger, som kan forebygge olieforurening, skal udvikles.

Undertegnet af

Kaj Leo Johannesen, formand for Sambandspartiet
Jørgen Niclasen, formand for Folkeflokket
Jóannes Eidesgaard, formand for Socialdemokratiet